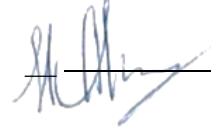

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
ННІ «Академія мистецтв імені С. С. Прокоф'єва»
Кафедра музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту

М.І.Антоненко

_____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СЦЕНІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ»

освітній рівень Бакалавр

галузь знань 02 Культура і
мистецтво

спеціальність 025 Музичне
(спеціалізація) мистецтво

освітня програма 025 «Музичне
мистецтво. Вокал»

тип дисципліни Обов'язкова

Київ - 2022 рік

Розробник: Антоненко М. І. – народний артист України, доцент кафедри музичного мистецтва

2

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри музичного мистецтва
Протокол № 18 від 11.02.2022 року

Завідувач кафедри мистецтв

Погоджено:
Гарант освітньої програми

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>		<i>Розподіл годин за навчальним планом</i>		
Кількість кредитів:	12	Вид занять	Форма навчання	
			Денна	Заочна
Загальна кількість годин:	360	Лекції:		-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	2-4	Практичні заняття:	154	-
Семестр:	3-7	Лабораторні заняття:	-	-
Тижневе навантаження (год.):	2	Семінарські заняття:		-
аудиторне:	2	Самостійна робота:	206	
самостійна робота:	3	Консультації:	-	-
Форма підсумкового контролю:	залік	Індивідуальні заняття:	-	-
Мова навчання:	українська			

Консультативну допомогу здобувані вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри мистецтв, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою akademart@ukr.net

2. Програма навчальної дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни:

Препозит:	Постпозит
Вокал, Вокальний ансамбль, Камерний ансамбль, Історія української музики, Історія зарубіжної музики	Навчально-виконавська практика, Бакалаврська робота

Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Сценічна майстерність» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості підготовки фахівців з музичного мистецтва до сценічно-виконавської діяльності.

Метою навчального курсу є оволодіння студентами основами техніки та мистецтва сценічно-виконавської діяльності; набуття теоретичних знань та практичних виконавських навичок у створенні художніх образів, формування у студентів знань, умінь і навичок, які необхідні майбутнім магістрам музичного мистецтва (концертним виконавцям) для використання засобів нових інформаційних технологій під час виконавства.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Сценічна майстерність» є опанування студентами основних компетенцій сучасного фахівця з музичного мистецтва: історико-теоретичних (засвоєння та розширення теоретичних знань про історію музичного мистецтва, етапи роботи над музичним твором, творчі оригінальні методи його втілення; засвоєння теоретичних та методичних основ сценічно-виконавської майстерності концертного виконавця; вивчення нових світових форм і методів опанування музичного мистецтва та виконавської майстерності; набуття фахових умінь і навичок, спеціальних здібностей: художньо-образного мислення, оригінального авторського бачення; аналіз закономірностей роботи над музичним твором; оволодіння сценічним втіленням музичних образів); практичних (розвиток і реалізація творчих та практичних здібностей студентів, інтересу до подальшої виконавської діяльності, творчої активності, обдарованості студентів, розвиток творчої особистості).

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною:

ПРН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.

4

ПРН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності (ЗК¹)				
ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 3
ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 3
ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 3
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)				
СК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 3
СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 3
СК 7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 3

СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 3
--	-------	-------	-------	-------

3. Критерії оцінювання результатів навчання

«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.		
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.		
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних		
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмного матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання		
Сума балів	Оцінка ECTS	оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	«5» відмінно	зараховано
82-89	B	«4» («дуже добре», вище середнього рівня з кількома помилками)	
74-81	C	«4» («добре», в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок)	
64-73	D	«3» («задовільно», непогано, але зі значною кількістю недоліків)	
60-63	E	«3» («задовільно», виконання задовольняє мінімальні критерії)	не зараховано
35-59	FX	«2» («незадовільно») із можливістю повторного складання	

5. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль (за результатами практичних занять), тестування, усний та письмовий залік.

Тема 1. Специфіка сутності поняття «сценічна майстерність».

Розкриваються поняття «сцена», «майстерність», «сценічна майстерність», «сценічно-виконавська майстерність». Висвітлюється музичне виконавство як результат розуміння національної специфіки різних музичних жанрів та стилів.

Тема 2. Особливості музичного виконавства.

Висвітлюються провідні школи в сфері музичного виконавства (інструментального, вокального), їх відмінності та специфіка.

Тема 3. Особливості відображення засобів музичного виконавства та концертно-виконавської майстерності.

Розкриваються основні принципи розвитку сценічної майстерності виконавців (індивідуальний підхід; єдність художнього й технічного; поступовість і послідовність та ін.); розглядаються основні принципи формування та розвитку музично-виконавських здібностей студентів у процесі опанування музичних творів (слухових уявлень, рухливо-моторної техніки, музичної пам'яті та ін.).

Тема 4. Виконавський процес інтерпретації змісту музичних творів.

Відображуються закономірності та особливості музично-виконавського розвитку студентів. Розглядається вплив кращих досягнень музичної творчості зарубіжних і українських композиторів на становлення студента як концертного виконавця.

Тема 5. Критерії розвитку сценічної майстерності.

Особливості активізації психомоторики виконавця під час публічного виступу.

Розглядаються значення вірного відбору та демонстрації репертуару у вихованні виконавця з урахуванням індивідуально-психологічних відмінностей. Розкриваються основні фізіологічні закономірності вищої нервової діяльності студента під час підготовки та здійснення концертно-сценічної діяльності.

Тема 6. Зовнішній психофізіологічний аспект розвитку сценічної майстерності на тлі відображення виконавської техніки та сценічного втілення.

Висвітлюються основні методи виховання образно-асоціативного мислення, творчого втілення студентів під час виконавського діалогу зі слухачами.

Тема 7. Особливості активізації психомоторики виконавця під час сценічного виступу.

Розкриваються особливості становлення виконавської надійності як основи успішного виступу в якості концертного виконавця.

Тема 8. Розвиток артистизму, індивідуальності, самостійності виконавського музичного мислення.

Розглядаються дієві засоби становлення та розвитку сценічної майстерності майбутніх бакалаврів музичного мистецтва як концертних виконавців. Висвітлюються особливості розвитку сценічної майстерності під час інструментальної та вокальної діяльності.

Тема 9. Психолого-педагогічні умови, закономірності розвитку сценічної майстерності майбутнього концертного виконавця.

Характеризуються провідні умови та закономірності сценічно-виконавського втілення студентів як майбутніх концертних виконавців.

Тема 10. Методи, прийоми і принципи розвитку сценічної майстерності майбутнього бакалавра музичного мистецтва за кваліфікацією «концертний виконавець».

Визначається ефективне методичне забезпечення (принципи, методи, прийоми) у розвитку виконавської майстерності бакалаврів музичного мистецтва.

7. Структура навчальної дисципліни

Теми	Кількість годин		
	Денна форма		
	Загалом	Практичні	Самостійна робота
Тема 1	37	16	21
Тема 2	37	16	21
Тема 3	37	16	21
Тема 4	37	16	21
Тема 5	37	16	21
Тема 6	36	15	21
Тема 7	35	15	20
Тема 8	35	15	20
Тема 9	35	15	20
Тема 10	34	14	20
Усього:	360	154	206

8. Організація самостійної роботи студентів

Самостійна робота в кожному семестрі визначається змістом розділів. Це практичні завдання, на яких студенти демонструють якість і рівень засвоєння навичок на поточний час.

9. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Береза А. В. Педагогічно-виконавська практика майбутнього вчителя музики: навч.-метод. посіб. / Адам Васильович Береза. – 2-ге вид., допов. – Вінниця : Нова книга, 2010. – 184 с.
2. Бірюкова Л. А. Вокальне мистецтво як засіб розвитку духовної культури вчителя музики / Л. А. Бірюкова // Актуальні питання мистецької освіти та виховання. – 2014. – № 1–2 (3–4). – С. 193–204.
3. Василенко Л. М. Педагогічні умови гедоністичного спрямування вокальної підготовки / Л. М. Василенко // Науковий вісник Мелітопольського педагогічного університету. – 2012. – № 9. – С. 182–190.
4. Вокальний клас: робоча програма для студентів напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» / розроб. Н. А. Овчаренко. – Кривий Ріг, 2016. – 26 с.
5. Волкова Н. П. Педагогіка : посіб. / Н. П. Волкова. – Київ : Видавничий центр «Академія», 2002. – 576 с. – (Альма-матер).
6. Гавацко Е. П. Формування вокальних навичок у вихованців студії естрадного співу: науков.-метод. посіб. / Ельвіра Петрівна Гавацко. – Ужгород : Педагогіка, 2017. – 65 с.
7. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва / Богдан Пилипович Гнидь. – Київ : НМАУ, 1997. – 320 с.
8. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко; гол. ред. С. Головка. – Київ : Либідь, 1997. – 376 с.
9. Гордійчук М. Музика і час: Розвідки і статті / М. Гордійчук. – К.: Муз.Україна, 1984. – 326 с.
10. Гребенюк Н. Є. Вокально-виконавська творчість: дис. ... д-ра мистецтвознавства / Гребенюк Наталія Євгенівна. – Київ, 2000. – 369 с.
11. Гринь Л. О. Методичні основи та загально-педагогічні принципи вокального мистецтва /

- Лілія Олександрівна Гринь // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – No 2 (13). – С. 52–56.
12. Гусейнова Л. В. Чинники формування виконавської культури майбутнього вчителя музичного мистецтва / Л. В. Гусейнова // Психолого-педагогічні науки. – 2015. – No 1. – С. 126–129. – (Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя).
13. Дьяченко М. И. Психологические проблемы готовности к деятельности / М. И. Дьяченко, Л. А. Кандыбович. – Минск : Изд-во Белорусского ун-та, 1976. – 176 с.
14. Егорычева М. И. Упражнения для развития вокальной техники / Марина Ивановна Егорычева. – Киев : Музична Україна, 1980. – 117 с.
15. Ковальчук О. М. Підготовка магістрів гуманітарних спеціальностей до інноваційної професійної діяльності в умовах ступеневої освіти: автореф. дис. ... канд. пед. наук / О. М. Ковальчук. – Дніпропетровськ, 2016. – 20 с.
16. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості / Григорій Силевич Костюк. – Київ, 1989. – 412 с.
17. Косяк Л. І. Специфіка формування вокально-мовленнєвої культури майбутніх учителів музичного мистецтва / Л. І. Косяк // Наукові записки; ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2018. – Вип. 170. – Серія: Педагогічні науки. – С. 81–84.
19. Ткач О. Деякі проблеми теорії музично-педагогічної діагностики. Питання фортепіанної педагогіки та виконавства: зб. ст. Київ: Муз. Україна, 1981. С. 41–50.
20. Формування самостійності майбутнього вчителя музики в класі основного інструмента: методичні рекомендації для викладачів і студентів музично-педагогічних факультетів / укладач А. Береза. Київ: РУМК, 1991. 76 с.

Додаткові:

1. Василенко Л.М. Педагогічні умови гедоністичного спрямування вокальної підготовки / Л.М. Василенко//Науковий вісник Мелітопольського педагогічного університету.–2012.–No9.–С.182-190.
2. Виноградов Г. На пути к творческому «раскрепощению» студента. Теория и история музыкального исполнительства: сб. науч. трудов. К.: КГК, 1989. С. 10–22.
3. Гавацко Е.П. Формування вокальних навичок у вихованців студії естрадного співу: науков.-метод.посіб. / Ельвіра Петрівна Гавацко. – Ужгород : Педагогіка, 2017.–65 с.
4. Гнидь Б.П. Історія вокального мистецтва / Богдан Пилипович Гнидь. – Київ : НМАУ, 1997. – 320 с.
5. Гржибовская Р. Продуктивные музыкально-слуховые представления музыканта-исполнителя. Вопросы фортепианной педагогики. М.: МГПИ, 1980. С. 39–49.
6. Єременко О. В. Основи магістерської підготовки. Теорія і практика реалізації в системі музично-педагогічної освіти: навчально-методичний посібник. Суми: ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2012. 292с.
7. Кузємина Л. О воспитании интонационного мышления музыканта-исполнителя. Теория и история музыкального исполнительства: сб. науч. трудов. К.: КГК, 1989. С. 5–10.
8. Кушка Я.С. Методика навчання співу : посіб. з основ вокал. майстерності / Ярослав Степанович Кушка.– Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. –288 с.
9. Лук'янченко Л.В. Педагогічні умови формування готовності до інструментально-виконавської діяльності: зб. наук. праць студ. Бердянського держ. пед. ун-ту / Л.В. Лук'янченко.– Бердянськ : БДПУ, 2006.– С. 45-53.
10. Остапенко Л.В. Розвиток творчих якостей у студентів-хормейстерів засобами української духовної хорової музики : дис. ... канд. пед. наук / Остапенко Лариса Вікторівна. – Київ, 1999. – 162 с.
11. Цзяньшу Ван. Формування вокально-виконавської культури майбутніх учителів музики в процесі фахової підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук / Ван Цзяньшу. – Київ, 2013. – 20 с.

12. Шульгіна В. Д. Музична Україна: монографія. Київ: НМАУ, 2000. 213 с.
13. Кушка Я. С. Методика навчання співу : посіб. з основ вокал. майстерності / Ярослав Степанович Кушка. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. – 288 с.
14. Юник Т. І. Удосконалення методики запам'ятовування музичного тексту як засіб розвитку виконавської майстерності студентів-піаністів (на матеріалі педвузів): автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. К., 1996. 16 с.

Інформаційні інтернет-ресурси:

1. Сайт Національної академії наук України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nas.gov.ua/UA/Pages/default.aspx>
2. Мистецька освіта і культура України ХХІ століття: євроінтеграційний вектор: Зб. матеріалів Міжн. наук.-творч. конф., Одеса, Київ, Варшава, 12-13 травня 2016р. – К.: НАКККіМ, 2016. – 288 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://nakkkim.edu.ua/images/vidannya/Konferencii/Konferensiya_Mystetska_osvita_2016_compressed.pdf